

Rauan ombi kansan tieli
 walistuksen wahingoksi
 maassa hyljätty monelta.
 Moni hengen humitukset,
 laulun ilot, runon riemut,
 pitänyt on pilkkanansa,
 ylen katsonut kotonsa.
 Ei ne huoli hymydestä,
 etsi yhteistä etua,
 jotka ovat onnen orjat —
 orjat oman voiton pyhinnän,
 ei ne muiden murehessa
 tunne mitään mielesfänsä,
 toisen ilosta ihastu,
 ei ne tiedä tuonelaista,
 eikä toimo elämötä,
 aivo autuutta perää,
 jos ei ole siellä suuret
 majat täynnä mammonata,
 taimas rakettu rahoista.

Katso, näin on, kallis Ukko!
 laatu Suomen laatumella;
 jo on jälkes unhotettu,

neumos nähdaän hyljättynä.
 Siehen aikaan, koska sinä
 itse maassa matkustelit,
 kuljettelit kandeletta,
 soitit suolla, soitit maalla,
 mandereilla ja merillä,
 oli esteenä edessäs
 joskus nuori Joukkawainen *);
 mutta nyt on muukalaisten
 joukko lijaksi lisätty,
 suurendunut Suomen maassa,
 joka osan omaisilda,
 maan päälle päästyänsä,
 vierittäapi wiekkahasti
 kohden omaa kotoansa,
 Eiertää onnen, niin kuin Karja
 laihon kielellä kitaansa.

Jospa muinen Joukkawainen,
 tullen tiellä wastahasi,

---

*) Nuori Joukkawainen war son till en Jätte
 med samma namn, som täflade med Wäinämöi-
 nen, lilasom äfwen sonen, hwilken wid ett till-
 fälle, då de möttes på wägen, wille sätta Wäi-
 nämöises kunsfaper på prof. —

Terran koftasi sinua,
 luuli lujalla puheella
 sinun tielä siirtämänsä,
 Eitengin hän kunnian
 sulle oikean osotti,
 poikkes' kohta pojes tielä,
 koskas moittit mielestämä,
 poika - miestä parratoma.
 Mutta nyt on musta pilvi
 pimittänyt toivon tähden,
 päivän peittänyt sumulla.
 Runo - niekat rohkeatkin,
 kunnian kuljeskellen,
 pyhin palvelen sinua,
 hawaitsevat hämystömät
 Joukkawaiset joka tiellä
 estehenä edesmänsä.
 Jos ei näistä jokaisella
 ole kyllä kavaluutta
 ongimahan onneansa,
 ovat heillä heimolaiset
 waimaisilla warioina,
 jott' ei jätä järkeäkän
 seulomata, sortamata,
 3

sortamata, sullomata,
 waan he viimein wainollansa
 kufistawat kuuluisangin
 poses onnen tika-puilda,
 ales arwon patsahalda;
 — — — ehk' ei jaksa julmat juonet,
 kaitki kavaluus kirottu,
 ottaa omaa arwoamme,
 kuin on kullakin powessa,
 rehellisen rinda-luissa,
 niin kuin kulda kalliossa;
 sit' ei onni enendele,
 eikä wahingot wahenna,
 liikuttele lijat lahjat,
 pydrittele puutokseskan; —
 pohjan tahti taiwahalla
 aina paikkansa pitääpi.

Mitä siis minäkän huolin
 kansan ylen katsannosta,
 waino-miesten wäärnydestä,
 sala-purain sanoista;
 usein ulwowat penikat
 kulkuisengin kiminässä,

huilun soitossa heleän.
 Tämä tosin toivon kautta
 mettä liisää mieleheni,
 ettän Kielen Kandelessa,
 formillani soitellessa,
 olen joskus osannut.

Ohho! kowaa kateutta,
 joka rinnat raatelempi,
 powet polttaapi läpitsä;
 tämä saastainen sikiä,
 mato musta mullan alda,
 helwetissä herätetty,
 ombi oudon pahendajan
 ylllyttännyt ynseäksi,
 rinnan täyttännyt rumasti *).
 Salaisuuden suojan alla,
 nimittämätä nimensä,
 rietas aiwan rohkeasti,
 filmät kieroit kyllillänsä,

---

*) Här syftas på en, full af bitterhet och den os
 försonligaste hånhet emot mig gåsande pasquille,
 som den anonyme författaren, under missförstånd
 och förtydningar, genom fringsflikade manuscrip-
 ter lömligen sökt utsprida.

pullistaapi postiansa,
 myrkkä tuohuupi kidasta.
 Kaukaa haukkuu huono toira,
 salaa pelkuri purepi;
 näin on nytkin pahendaja
 salaisesti, saastaisesti,
 panetellut paatuneena
 sekä pila-puheitani
 epä-luulon esteheksi,
 että toira tarkembi
 huwitukseksi hyvälle.
 Kieli-lakkari lewoton
 pimeästä pesästänsä
 kiukun kanssa kiivahamman
 pappein puolesta puhuupi,
 wainon miellä mielessänsä,
 huulillansa koston huuto
 ammuu armongin owelta
 Tirousta pääni päälle,
 ehkä minä menoissani
 annan armon Sionille,
 siunaan sielun martioita,
 itse palvelen pyhyyttä,
 rakastan rehellisyyttä

joka säädystä sekaisin,
 olkon armon opettaja,
 taikka la-in tulkitsia;
 waan en katso konnain luona
 korkeutta kunniaksi,
 kutsu petosta pyhäksi;
 sydämeni suomalaisen
 hymän suonnosta suulaapi
 kohden hyvää kaiken kansan,
 Suomen onnea suloista.

Kyllä minä, kuka tiesi,
 pilkan piikillä monesti
 olen pistellyt pahoja,
 tuonut naurun turhuudelle,
 waaran suuren wääräydelle
 epä-luuloen lopuksi,
 jost' on alkun arwattawa
 walitukseen waikkeahan
 tähden tämän sanan-laskun:
 Rah, se koira kiljahtaapi,
 johon koskepi kalikka.

Walittaja outo ombi
 nimetöinä niskoitellut,

tarhoittanut taulusansa
 mustaks' maalata menoni,
 tiivastellen tiuksesansa
 wäändää wääräks' oikeutta,
 tiertää tielet kandelessa,
 joita minä joutilaana
 soitin suotta nuoruudessa
 paisi pahan aiwoitusta,
 humituksessa hupailen.
 Mutta, jos ei hywää muuta
 ole tästä ilmestynyt,
 onhan oudon walittajan
 tita awara awattu
 edes kerran koto-kieldä
 tulkitsemaan tuskasansa,
 niin kuin rajun ratsastajan,
 Bileamin Pethorisssa *)
 aasi alkoi puhumahan
 witsan taikka kemin kautta,
 kautta kannusten kupeissa.

Päätöksesi pata parka
 kowin soimaa kattilata,

*) 4 Mos. Kirj. 22.

mustan muotoiset molemmat ;
 näimbä minun moittajani ,
 waino - mieheni wihainen ,
 myriseepi mieletdinä ,
 unhottaapi oman tydnsä ,
 toisen toinda kiroileepi ;
 puhuu totta puolueksi ,
 luullen turhaks' luonnon lahjan ,
 tylsäks' kynän kädessäni ,
 jonga minä tiedän , tunnen ,
 itse täydeksi todeksi .

Ruitengan ei koston pyhndö
 säästä hengen heikkoutta ,
 sula wihan waiuttaja
 pahendajani powessa ,
 waan se anoopi asetta ,
 kosi' ei kestä pännän keihäs ,
 waatii la-in wasarata
 kolhaisemaan kalloani ;
 kutsuu päälle hellän pääni
 uhkauksell' uljahalla
 itse isäisen jylinän ,
 kääkee kurrjalla tawalla
 ukon nuolet , kiwi-naulat ,

Hydään mieleni limaksi,
 Kappaleiksi kandeleeeni.

Mihin minä myrskyn alla
 poika poloinen pakenen,
 mihin käännän kandeleeeni,
 wiskaan käyräni wisaisen?
 ett' ei sitä surma särkis',
 rumat rundelis' peräti,
 hukuttaisi huoletoina
 sitte siwutkin särdiset;
 sillä minä soisin vielä,
 joka riemua rakastan,
 soisin vielä wanhanakin,
 että toiste tulevaiset
 lapset siitä löytäisivät,
 leikki-kalunsa lisäksi,
 edes naulat niweräiset —
 naulat, nappulat lumesa.
 Minä panen mielelläni
 pantiksi' pääni — pahan tähden;
 rangaistakon runoissani,
 mi' on mennyt mieläni vasten

siivollisuuden siivuitse *),
 palkittakon paremmasti,
 miä' on oikehin osattu.
 Roston miekka kavaistuna,
 palkka tarjona parempi,
 ei se pelkoa perusta,
 eikä muuta mielidänikän;
 sillä työni omi tehty
 kaikki hyvyyden halussa.
 En mä kadu engä itke,
 ettän olen uhrin tehnyt
 ajasta ja onnestani
 äidin kielen alttarille,
 itse muistoksi isäimme.

Mutta mitä mieletdinä
 minä suoten surkuttelen,
 wähä-näköinen walitan?
 Jopa sinä julkisesti,
 itse wanha Wainämöinen!

---

*) Ja, det har wäl kunnat hända, att antingen
 en särad känsla, eller någon gladare moment,
 wid ett löjligt tillfälle, drifwit mig öfwer den
 betänksamma försigtigheten, men ingalunda till
 brottslighet. —

olet awun ajatellut,
 herättänyt hymän suonnon,
 joka, niin kuin päiwän koitto,
 onnen armas aamu-rusko,
 paistaa meille Pietarista.
 Siellä rinda Numantsowin *),
 tosin täynnä rakkautta
 kohtaan suurta Suomen maata,
 meille waroo walistusta
 tautta kieleemme omaisen;
 hymän suondo suuren Herran,
 wirtittäisä wiisautta,
 säteileypi Suomehengin,
 niin kuin teräs tulifena
 ahjon liekistä otettu.

Armas aika aljettuna,
 riemun rusko rinnoillamme,
 walon leimaus lähellä,
 ilmoittawat iäisyhtä

---

*) Denne wördnadawärde man, Hans Erlaucht,
 Riks Cancelleren, Herr Grefwe Numantsow
 har sträckt sin omsorg för upplysningen ända
 till de förgätne Sinnarne, och låter nu i
 Åbo utarbete ett Lexicon på finska språket.

Kaiken hyvän kyllyydestä
 Suomen sukuen seassa.
 Numantsowi rakastettu,
 Eoroitettu kunniaan,
 Kaulta wöhwän wiisauden
 ombi arwomme hawainnut;
 Numantsowi rakastettu
 etelässä, itä-mailla
 etsii jätkiä isäimme,
 niin kuin wakaa Wirolainen,
 Merkeli se metillinen,
 Nyysi rakas Saksalainen *),
 ombi oikein osoitellut,
 hywin arwellut asian.

Riennä, wanha Wainämöinen!
 lastes luoksi laulawaisten,
 riennä riemulla tykömme;
 anna kättä kelpo miehen,
 olkon oma, taikka wieras,

---

*) Begge desse författare äro män af utmärkt för-
 tjenst för Finsta Historien, och äga rätt till
 Sinnarnes tacksamhet, hwarå landets inföddingar
 härtille föga, eller så af dem, kunna göra
 anspråk. —

joka tulee pi tykömme ;
 maista mettä wesen maljan
 kansa wiisaan Wenäläisen,
 ynnä ystäwäs jalomman.
 Astu ales Wainämöinen!
 tule taimaasta takaisin,
 taikka pilmen patsahalla,
 korkeuden katon alla,
 kumauta kandelettas
 kunniaksi Keisarille,
 joka kansat kaukaisetkin
 yhdisteli ystäwiksi,
 joka ombi onnen portin
 meille armaasti awannut.
 Nuno-niekat rohkeimmat
 kansan keskellä tehoita,
 näytä heille hywät neuvot,
 nuotti oikea osoita
 kiitos-wei suun wiisahalle,
 Nuhtina alle rakkahalle,
 salli tulkita sanoiksi
 kiitollisuus kaswawainen
 sydämissä Suomalai sten,
 joka yhtä onnen kanssa

eneneepi elämässä
 aina ALEXANDERJEE,
 joka nyt jo tulen lailla
 wirinnyt on walkeaksi
 tipinästä kirkkahasta,
 lämmittääpi, liekitseepi,
 leimahtelee liekitessä
 ylös taimahan tasalle.

Mingä riemun rinnassani,
 hembeästi heränneenä,
 mingä muutoksen minäkin
 huolen perästä hawaitsen?
 Suonet kiukun, kavaluuden,
 unhotus on upottanut
 pojes muistosta mereensä.
 Saulu menon murheellisen
 waipunut on warjohonsa,
 kaikki surkeus kadonnt.
 Ah! jo powen ahdistuupi
 riemun runsaasta mitasta,
 mesi läikkyy mielessäni
 niin kuin kuurnassa hunaja,
 wanha särjetty sydämen

palaa *) niin kuin pahnat kuitvat.
 Tämä muutos menestyyvä,
 toivo uusi tunnosfani,
 että walo wiriääpi
 kerran vanhasta kyydöstä,
 niin kuin aamun auringoinen
 illan ruskosta itääpi,
 tahtoo runon taipaleella
 vielä wiipymään minua,
 jos' ei enää kurti kuole;
 sillä suo on sulaneena.
 Mutta kuin en minä kyllä
 ole hupaa hembeyttä
 Nuno-niekän Neitoisilla
 koskaan kohtaani hawainnut,
 engä jaksa juoksennella,
 vanhana ja wäsyyneenä,
 nuorten Neitoisten perässä,
 laske, wanha Wainämöinen!
 laske minua leppohon.

---

*) I sanning är denna starka jamb, som äfwen
 förut i detta arbete, wid samma versfor,
 par gånger förefallit, icke wälljudande; men
 torde likwäl förlätas, då misshuset dermed ej
 öfvergår till wana.

Minä kannan kandeleeeni
 tässä sinun suojahasi,
 willa-waiyras liepehelle,
 sarka-kauhtanas siwulle.

Jää nyt hywin, hymä Ukko,
 wiisas, wanha Wäinämöinen,
 laulun isä lembeämbi,
 runon riemuinen Jumala!
 Mina uusilla ajoilla,
 vuosi-satain wieriteessä,
 ajan pyöriän pyöriesä,
 lahjoittele laupiaasti
 runojalle rohkeutta,
 rakkautta rinda-luihin
 kansallemme keskenänsä;
 sytyttele sydämissä
 sekä suurten että pienden,
 hymän-suondo sulawainen
 koiden koko Suomen maata,
 koiden kansan kunniaa,
 koiden kaikkea hymnyttä!!!

